

Közleményeink nyolcadik kötete elé

Közleményeink jelen kötete — akárcsak a harmadik és a hetedik — ismét speciális összeállítású. Túlnyomórészt azoknak az előadásoknak a szövegét tartalmazza, amelyek a Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat veszprémi vándorgyűlésén elhangzottak.

A fennállásának 90. évfordulóját ünneplő Társulat elnöksége elfogadta Igazgatóságunk javaslatát, hogy 1968. évi vándorgyűlését megyénkben tartsa. A szokásosnál időben is hasznosabb — négynapos — találkozóra 1968. május 30—június 2 között került sor, több, mint százötven résztvevővel.

A vándorgyűlés programjának összeállításánál az a szándék vezetett bennünket, hogy a Társulat tagjaival egyrészt a megye múzeumi kiállításait és az utóbbi időben helyreállított műemlékeit ismertessük meg, másrészt, hogy átfogó képet nyújtsunk az utóbbi évek intenzív régészeti és településtörténeti kutatásairól.

A Magyarország Régészeti Topográfiája címmel megindított nagyszabású sorozat első négy, Veszprém megyét tárgyaló kötetének összeállításában a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetével közösen megyénk múzeumainak régészei vettek részt. A meglehetősen előrehaladott — részben már nyomtatásban is megjelent — munkálatok alapján mód nyílt olyan összefoglaló előadások megtartására, melyek bizonyos mértékben már a leszűrhető tanulságokat, eredményeket tükrözték. A későbbi időben elkészülő megyei régészeti,

településtörténeti monográfia első alapvetései voltak ezek az előadások.

Az öt — e témakörben mozgó — előadást 11 korreferrátum egészítette ki. Ezekben már a régészeti kutatásokkal párhuzamosan, ugyancsak évek óta folyó műemléki építéstörténeti eredményeket is ismertették, továbbá sor került néhány nagyobb — eddig még közöletlen — Veszprém megyei ásatás beszámolójának megtartására.

Az előadók kézirataikat jegyzetapparátussal és megfelelő illusztrációkkal ellátva bocsátották rendelkezésünkre. Néhány esetben szükségesnek tartottuk, főleg ásatási eredmények közzétételénél, hogy bővebb szöveg-, illetőleg képanyag kerüljön közlésre, mint amennyi ismertetésére, illetve bemutatására az előadás alkalmával mód nyílt.

A Társulat fennállásának kilencven esztendő jubileuma egybeesett a keszthelyi Balatoni Múzeum alapításának hetven éves évfordulójával. Illőnek és szükségesnek tartottuk, hogy megemlékezzünk mindkettőről e kötetben.

A vándorgyűlés alkalmával a Veszprém megyei múzeumi szervezetnek lehetősége nyílt arra, hogy az ország régészei, műtörténészei előtt számot adjon közel egy évtizedes működésének tudományos és népművelési eredményeiről egyaránt. Úgy érezzük, a számvetés pozitívnak mondható. A veszprémi tudományos ülésszak e kötetben közzétett anyaga bizonyára hozzájárul munkásságunk széles körű megismertetéséhez.

A szerkesztő

Vorwort zum 8. Jahrgang unserer Schriftenreihe

Der vorliegende Band unserer Schriftenreihe ist ebenso wie der dritte und siebente wiederum ganz besonders gestaltet. Überwiegend enthält er im Wortlaut jene Vorträge, die auf der Tagesordnung der in Veszprém stattgehabten Wanderversammlung der Ungarischen Gesellschaft für Archäologie, Kunstgeschichte und Münzkunde gestanden haben.

Bei der Zusammenstellung dieser Tagesordnung ließen wir uns von der Absicht leiten, daß wir die Teilnehmer der Wandertagung einerseits mit den musealen Ausstellungen des Komitats und den hieselbst in letzter Zeit restaurierten Kunstdenkmälern bekanntmachen, andererseits aber wollten wir ihnen über die Ergebnisse der auf dem Gebiet des Komitats in den letzten Jahren intensiv betriebenen archäologischen Grabungen und siedlungsgeschichtlichen Forschungen ein umfassendes Bild vermitteln.

An der Zusammenstellung der ersten vier, das Komitat Veszprém betreffenden Bänden der großangelegten Schriftenreihe „Magyarország Régészeti Topográfiája“ (Archäologische Topographie von Ungarn) beteiligten sich zusammen mit dem Archäologischen Institut der Ungarischen Akademie der Wissenschaften natürlich auch die interessierten wissenschaftlichen Mitarbeiter der öffentlichen Sammlungen unseres Komitats. In Verfolge der bereits ziemlich fortgeschrittenen, teilweise auch schon in Druck vorliegenden Arbeiten ergab sich auch die Möglichkeit zur Abhaltung solcher zusammenfassender Vorträge, die bis zu einem gewissen Grade auch die gewonnenen Erfahrungen und erarbeiteten Ergebnisse spiegeln. Diese Vorträge bilden die erste Grundlegung für eine im späteren Verlauf fertigzustellende archäologische und siedlungsgeschichtliche Monographie des Komitats.

Die einzelnen Vortragenden stellten uns den Text ihrer Referate zusammen mit den Annotationen und dem gesammelten Illustrationsmaterial zur Verfügung. In gewissen Fällen, besonders wenn Ausgrabungsfunde in Frage kamen, hielten wir es für angebracht, gegenüber dem begrenzten Rahmen der Vortragsveranstaltung, eine Erweiterung des Text- und Bildmaterials vorzunehmen.

Die Wandertagung bot der musealen Fachadministration des Komitats auch den willkommenen Anlaß, vor den aus dem ganzen Land versammelten Archäologen und Kunst-

historikern Bericht zu erstatten über die in den zehn Jahren ihres Bestehens erzielten streng wissenschaftlichen und populär-wissenschaftlichen Ergebnisse. Wir glauben feststellen zu dürfen, daß dieser Rechenschaftsbericht recht positiv ausgefallen ist.

Die im vorliegenden Band enthaltenen Referate und Diskussionsbeiträge der in Veszprém stattgehabten wissenschaftlichen Fachtagung werden gewiß nicht verfehlen, die Ergebnisse unserer Arbeit in je weiteren Kreisen bekanntzumachen.

Der Schriftleiter

Présentation du 8e volume des Bulletins

Le présent volume de nos Bulletins — tout comme le 3e et le 7e — est d'une composition spéciale. Ce sont les textes des conférences tenues à Veszprém, au congrès ambulante de la Société d'Archéologie, d'Histoire d'art et de Numismatique qui en forment la majeure partie.

En établissant le programme du congrès ambulante nous avons en vue deux objectifs: d'une part nous voulions faire connaître aux membres de la Société les expositions des musées et les monuments récemment reconstruits du département, et d'autre part nous voulions présenter une vue d'ensemble des fouilles archéologiques et des recherches d'histoire du peuplement, activités devenues très intensives aux dernières années.

De concert avec l'Institut Archéologique de l'Académie des Sciences de Hongrie, ce sont les archéologues de nos musées départementaux qui ont rédigé les quatre premiers volumes de la série monumentale intitulée Topographie Archéologique de Hongrie. Grâce à l'état avancé des ouvrages — en partie déjà parus — il était possible de faire des

conférences qui reflétaient déjà dans une certaine mesure les leçons dégagées, les résultats atteints. Ces conférences constituent les premiers fondements des monographies à paraître sur l'histoire archéologique et sur l'histoire du peuplement du département.

Les conférenciers ont mis à notre disposition leurs manuscrits avec toutes leurs notes et illustrations appropriées. En quelques cas — surtout au cas des publications des travaux récentes — nous pensions utile de donner des renseignements plus détaillés, des illustrations plus nombreuses qu'aux conférences où les possibilités étaient limitées.

A l'occasion du congrès ambulante, l'organisme des musées du département de Veszprém a eu l'occasion de rendre compte aux historiens d'archéologie et d'art du pays de ses succès obtenus dans le domaine des sciences aussi bien que dans celui de l'éducation nationale, au cours de la décennie passée. Nous avons l'impression que ce compte rendu est concluant. Le matériel de la session scientifique de Veszprém, publié dans ce volume contribuera sans doute à la meilleure connaissance de notre activité.

Le Rédacteur

ПРЕДИСЛОВИЕ К 8-МУ ТОМУ ВЕСТНИКА

Настоящий том Вестника, так же, как и третий и седьмой, является специализированным. Он включает в основном текст докладов, прочитанных на выездной сессии Венгерского общества археологии, истории искусства и нумизматики.

При составлении программы выездной сессии нами руководило намерение с одной стороны — ознакомить членов Общества с выставками комитатского музея и реставрированными за последнее время архитектурными памятниками, а с другой — дать всеобъемлющую картину ставших очень интенсивными за последние годы археологических изысканий и исследований по истории поселений.

Началось издание капитальной серии «Археологическая топография Венгрии». В составлении первых четырех томов, касающихся комитата Веспрем, с Институтом археологии Венгерской Академии наук активно сотрудничали археологи комитатских музеев. Значительная часть работы уже выполнена (частично опубликована), это дало возможность для проведения обобщаю-

щих докладов, в которых до некоторой степени можно было уже отразить результаты и сделать соответствующие выводы. Эти доклады послужили основой готовящейся монографии по археологии и истории поселений комитата.

Докладчики предоставили в наше распоряжение рукописи докладов с приложением иллюстраций. В некоторых случаях, особенно при публикации результатов раскопок, мы считали необходимым привлечение большего количества иллюстраций и более обширного текста, чем это было возможным при публичном прочтении доклада.

На выездной сессии организациям музеев комитата Веспрем выпала возможность познакомить археологов и историков искусства страны с достижениями в области науки и просвещения комитата за почти десятилетний период. Мы думаем, что достижения можно считать положительными. Публикуемый в этом томе материал веспремской научной сессии наверняка послужит для широкого ознакомления с нашими трудами.

Редактор